

УДК 633.853.494"324":631.559:631.51 (476.6)

**МІКРАФЛОРА ГЛЕБЫ Ў ПАСЕВАХ АЗІМАГА РАПСУ
ПРЫ РОЗНЫХ ПРЫЁМАХ ЯЕ АПРАЦОЎКІ**

Таранда М. І., Дудук А. А., Тарасенка П. Л., Чэрнэль А. Г.

УА «Гродзенскі дзяржаўны аграрны ўніверсітэт»

г. Гродна. Рэспубліка Беларусь

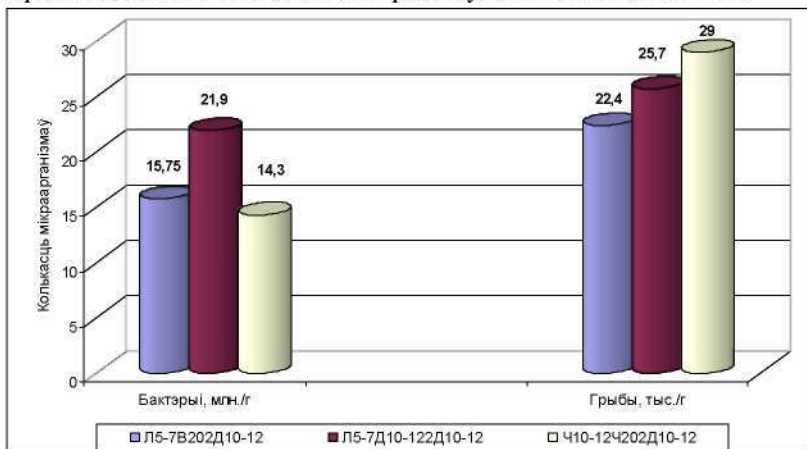
Вывучэнне сістэм апрацоўкі глебы ў севазвароце, распачатае ў 2010 г., працягвалася і на трэцяй культуры севазвароту – азімым рапсе, які ішоў пасля папярэдніх культур – аднагадовых траў і азімай трыцікале. Пад усе тры культуры на працягу іх вывучэння было некалькі варыянтаў выкарыстання сістэм апрацоўкі. Тут прадстаўлены вынікі ўплыву на стан мікрафлоры глебы толькі трох з іх. Азімы рапс – культура больш прадуктыўная, чым яравы. Для вырошчвання быў абраны яго гатунак беларускай селекцыі – «Дабрадзей», які мае найлепшыя паказчыкі як па максімальнай ураджайнасці (63,0 ц/га), так і па сярэдняй, атрыманай у гаспадарках Беларусі.

Вопыты праводзіліся на вопытным полі УА «ГДАУ» у Зарыцы. Глеба вопытнага ўчастка дзярнова-падзолістая рыхла супясчаная, з

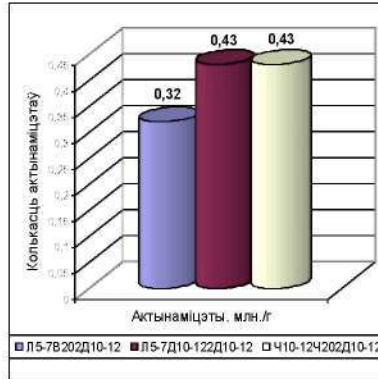
глыбіні 0,8 м падасланая марэнным суглінкам, мас наступную аграхімічную характарыстыку: рН (KCl) – 6,8; утрыманне гумусу 2,18%, P₂O₅ – 140-145 мг і K₂O – 170-175 мг на 1 кг глебы. Памер кожнай дзялянкі 120 м², ўліковая плошча – 50 м². Глеба добра запраўлялася мінеральнымі ўгнаеннямі, асабліва азотнымі – P₆₀K₁₁₀N₃₀₊₁₂₀₊₈₀, для чаго выкарыстоўваліся такія іх формы, як аманізаваны суперфасфат, хларысты калій і мачавіна.

Вывучаліся тры сістэмы асноўнай апрацоўкі глебы: традыцыйная – Л₅₋₇В₂₀Д₁₀₋₁₂, дробная – Л₅₋₇Д₁₀₋₁₂Д₁₀₋₁₂ і чызельная – Ч₁₀₋₁₂Ч₂₀Д₁₀₋₁₂, дзе Л – душчэнне, В – ворыва, Д – дыскаванне.

Для ўліку асноўных груп мікраарганізмаў у варыянтах вопытаў узоры глебы з глыбіні 0-20 см спецыяльным бурам адбіралі ў дзень уборкі азімага рапсу – у 2013 г. 19 ліпеня, ў 2014 – 17 ліпеня. У той жа дзень глебу высявалі на пакыўныя асяроддзі паверхнева, для чаго спачатку рабілі разбаўленні 1:10-1:10000. Улік плесневых грыбоў і дражджэй праводзілі на асяроддзі Сабура, для чаго выкарыстоўвалі 2-е разбаўленне, з 3-га разбаўлення высявалі таксама 0,05 мл на крахмала-аміячны агар (КАА) і з 4-га – на мяса-пептонны агар (МПА). Чашкі з пасевамі вытрымлівалі ў тэрмастаце пры 30°C. Бактэрыі ўлічвалі праз 2 сут., актынаміцэты і грыбы – праз тыдзень. Пры разліку колькасці мікраарганізмаў ў 1 г глебы рабілі папраўку на вільготнасць глебы, якая была ў дзень яе адбору. Намі былі атрыманы наступныя вынікі, сярэднія дадзеныя якіх за 2 гады прадстаўлены на малюнках 1 і 2.

Малюнак 1 – Уплыў сістэм апрацоўкі глебы ў севазвароце на сярэднюю за 2013 і 2014 гг. колькасць у ёй бактэрыяў і плесневых грыбоў

Малюнак 2 – Уплыў сістэм апрацоўкі на колькасць актынамцэтай

Мінімальная колькасць усіх мікраарганізмаў у глебе ўлічана ў выпадках, калі выкарыстоўвалася традыцыйная апрацоўка глебы з абаротам пласта. На фоне дробнай апрацоўкі (сярэдня слупкі) колькасць бактэрый была вышэйшай на 6,15 млн./г, актынамцэтай – на 0,11 млн./г і грыбоў на 3,3 тыс./г. Пры выкарыстанні двухузроўневай чысльнай апрацоўкі бактэрый у глебе становілася яшчэ менш, колькасць актынамцэтай заставалася на ўзроўні дробнай апрацоўкі і толькі для грыбоў гэты варыянт аказаўся найлепшым. 2014 г. быў больш спрыяльным для развіцця ў глебе бактэрый і актынамцэтай. Іх колькасць у залежнасці ад варыянта апрацоўкі была ў 2-4 разы большай. Колькасць грыбоў у глебе ўсіх варыянтаў наадварот была вышэйшай у папярэднім 2013 г.